

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
Ylijohtaja Atte Jääskeläinen
Hallitusneuvos Hanna Kiiskinen
Hallitusneuvos Kirsti Kotaniemi
Kulttuuriasiainneuvos Heidi Sulander

LAUSUNTO

8.1.2021

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Hallituksen esitys tartuntatautilain muuttamisesta (HE 245/2020)

Yleistä Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua yllä mainitussa asiassa. Ministeriö on osallistunut säädösmuutosten valmisteluun sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimassa virkamiesverkostossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää erittäin tärkeänä, että tartuntatautilain (1227/2016) säännöksiä kehitetään tavalla, joka mahdollistaa voimassa olevaa lainsäädäntöä paremmin koronavirusepidemian hallinnan kannalta tarkoituksenmukaiset ja epidemiatilanteeseen nähden oikeasuhteiset toimet tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Liikunta- ja kulttuuri

Liikunta- ja kulttuurialan kannalta merkittävimmät ehdotetut muutokset koskevat yleisölle avoimien tai rajatun asiakaspiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen toiminnan sääntelyä. Kun voimassa olevassa laissa todetaan kunnan tai aluehallintoviraston mahdollisuus kieltää alueella pidettävät yleisötilaisuudet, niin ehdotettu sääntely on porrastettu hygieniavelvoitteista ja etäisyyden ylläpitämisestä lähikontaktin välttämismuotojen kautta viimesijaiseen, laissa säädettyjen toimintojen ja tilojen osittaiseen tai kokonaiseen väliaikaiseen sulkemiseen asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että liikunta- ja kulttuuritoimeen kohdistuvilla rajoitustoimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia aloilla toimivien yritysten ja muiden toimijoiden toimintakykyyn, henkilöstön taloudelliseen tilanteeseen ja laajemmin koko yhteiskunnankin hyvinvointiin. Alueellisesti kohdennetuilla, oikea-aikaisilla ja -suhteisilla toimenpiteillä voidaan kuitenkin ehkäistä koronavirusepidemian hallitsematonta leviämistä väestöön ja toteuttaa siten julkisen vallan velvollisuutta turvata jokaisen oikeus elämään, jokaiselle riittävät terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Mainituilla perusteilla säännösten soveltamisalaa on ehdotetuilta osin perusteltua laajentaa koskemaan myös uskonnollisia yhdyskuntia.

Ilman yleisöä tapahtuvan ammattiurheilemisen sulkeminen ehdotettujen säännösten soveltamisalan ulkopuolelle on ministeriön näkemyksen mukaan perusteltua, jotta urheilijoita kohdellaan yhdenvertaisesti muiden työntekijöiden kanssa.

Varhaiskasvatus sekä opetus ja koulutus

Varhaiskasvatusta sekä opetusta ja koulutusta koskevat koronavirustaudin leviämisen estämiseksi ehdotetut toimenpiteet (hygieniavelvoitteet, etäisyyksien ylläpitämiseen sekä tilojen ja pintojen puhdistamiseen liittyvät toimet). Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että näillä toimilla voidaan vähentää koronavirustaudin leviämistä varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa. Oppilaitoksella tarkoitetaan peruskouluja, toisen asteen oppilaitoksia ja niiden asuntoloita, korkeakouluja, vapaan sivistystyön oppilaitoksia ja niiden asuntoloita sekä

aikuisten ja taiteen perusopetuksen käytössä olevia opetustiloja. Näin voidaan turvata varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen ja muun opetuksen ja koulutuksen turvallinen järjestäminen epidemiatilanteessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että säännöstä sovellettaessa otetaan huomioon varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa olevien lasten ja opiskelijoiden ikä ja kehitystaso sekä muut toiminnan ominaispiirteet. Esimerkiksi korkeakoulujen ja toisen asteen käsihygieniakäytänteiksi on hyvinkin riittävää, että opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus käsien pesuun ja korkeakoulu tai toisen asteen oppilaitos antaa käsien pesua koskevat ohjeet esimerkiksi opastein, mutta varhaiskasvatuksessa tai ala-asteella voidaan edellyttää aikuisen opastusta ja valvontaa käsienvesutilanteessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää perusteltuna, että jos säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto ja kunta voivat alueellaan antaa määräyksen niiden korjaamisesta.